

05. INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE I UPRAVLJANJE RIZICIMA

ZAKONODAVNI OKVIR

Zakonom o rudarstvu i geološkim istraživanjima („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 101/2015) transponovani su glavni principi i prioriteti navedeni u Direktivi Evropskog parlamenta i Saveta 2006/21EC o upravljanju otpadom iz ekstraktivne industrije, kao i relevantnim odlukama Evropske Komisije u razvoju Direktive (2009/335EC, 2009/358EC, 2009/359EC i 2009/360EC). Uredba Vlade, kao i podzakonski akt donesen na osnovu Zakona o rudarstvu i geoloških istraživanja („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 101/2015), kojim se uređuju uslovi i postupak za izdavanje dozvola za upravljanje otpadom, kao i kriterijumi za karakterizaciju, klasifikaciju i izveštavanje o rudarskom otpadu, usvojeni su 29. maja 2017. godine, sa primenom od 1. januara 2020. godine („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 53/2017). Usvajanjem navedenog podzakonskog akta kompletno je postavljen zakonski osnov za sprovođenje postupka izdavanja dozvola za upravljanje rudarskim otpadom shodno odredbama propisa EU.

U okviru Projekta IPA 2011 „Sprovođenje zakona u oblasti kontrole industrijskog zagađenja, sprečavanja hemijskih udesa i uspostavljanje EMAS sistema“ urađen je prvi nacrt plana – Specifični plan implementacije Direktive o industrijskim emisijama 2010/75/EU (DSIP). Ovaj prvi nacrt je obuhvatio 22 postrojenja.

SPROVOĐENJE PROPISA

Prema informacijama Ministarstva rudarstva i energetike, 1. februara 2017. godine je počela realizacija projekta „Izrada katastra rudarskog otpada“, putem kojeg će biti prikupljeni podaci za katastar rudarskog otpada i katastar napuštenih rudnika i rudarskih objekata. Datum završetka projekta je 31. januar 2020. godine i nakon toga će sakupljeni podaci biti javno dostupni.

Nacionalni plan za smanjenje emisija (NPSE) u elektroenergetskom sektoru nije dostavljen na uvid javnosti, iako je početak primene dokumenta predviđen za 1. januar 2018. godine.

Kapaciteti javne uprave za sprovođenje Zakona o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine (“Sl. glasnik RS”, br. 135/2004, 25/2015) i dalje su na jako

niskom nivou. U izveštajnom periodu predata su i objavljenja tri zahteva za integrisanu dozvolu, izrađena su i objavljena četiri nacrti integrisane dozvole i izdata su tri rešenja za izdavanje integrisane dozvole.²⁷

Raspored mernih stanica za parametar zagađenja vazduha nije odgovarajući (uvek se postavlja pitanje aglomeracije ili gustine naseljenosti umesto blizine samih zagađivača). Mogućnost uspostavljanja mernog mesta na osnovu inicijative građana kao poreskih obveznika ne postoji, dok su sa druge strane merenje kvaliteta vazduha i obaveze opština veoma labavo povezane.

Lokalne samouprave koje dobijaju sredstva od naknade za korišćenje mineralnih sirovina, obično ta sredstva ne koriste u ovu svrhu. Razlozi su obično manjak kapaciteta, jer nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja koordinaciju svih aktivnosti lokalne mreže. Veliki problem postoji u održavanju postojećih automatskih mernih stanica zbog nedostatka novca za operativne troškove održavanja.

Smatramo da postoji opravdan razlog da država interveniše da se poveća broj mernih mesta, posebno tamo gde postoji ugroženost stanovništva, kako bi se stvorila slika kvaliteta vazduha i uradile analize koje bi bile kredibilne u sudskim slučajevima koji su vezani za zagađivače i njihov uticaj na građane. Agencija za zaštitu životne sredine u okviru svojih nadležnosti je spremna da uvrsti svako novo merno mesto za čiji rad postoji saglasnost nadležnog ministarstva, u svoj sistem izveštavanja.

Zbog nedostataka u Zakonu o finansiranju lokalne samouprave i nenamenskom trošenju sredstava, sve su opcije naklonjene velikim zagađivačima koji mogu da nastavljaju sa svojim uobičajenim radom (*business as usual*).

Prema izjavi šefa sektora u Delegaciji EU u Srbiji Ričarda Maše, 40% zaposlenih u Srbiji radi u oblastima koje su obuhvaćene Direktivom o industrijskim emisijama, tj. njom je obuhvaćeno 250 industrijskih postrojenja i 56 postrojenja za sagorevanje.²⁸

²⁷ <http://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/integrisane-dozvole/>

²⁸ <http://www.euractiv.rs/odrzivi-razvoj/8405-potrebni-prelazni-rokovi-sa-eu>